

ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ

Глобальні виклики, пов'язані зі зміною клімату, вичерпанням природних ресурсів та загостренням екологічних проблем, стимулюють пошук нових моделей розвитку економіки. Стратегічним напрямом, що забезпечує поєднання економічного зростання та збереження довкілля, виступає зелена економіка, яка вимагає не лише адаптацію до нових вимог для бізнесу, а й перегляд підходів до управління фінансовою безпекою.

Формування економіки України на принципах сталого розвитку з урахуванням вимог Європейського зеленого курсу є стратегічним пріоритетом держави. Практичний шлях реалізації цієї концепції полягає у впровадженні моделі «зеленої» економіки, яка передбачає мінімізацію негативного впливу господарської діяльності на довкілля завдяки створенню нових екологічно орієнтованих секторів, модернізації традиційних галузей, інтеграції вартості природного капіталу у систему обліку та оподаткування. Успішна реалізація цих завдань вимагає активізації інвестиційної діяльності, стимулювання розвитку ринку «зелених» фінансових інструментів та забезпечення довгострокового збереження екологічної рівноваги в інтересах теперішніх і майбутніх поколінь [1].

Перехід до зеленої економіки змінює традиційні механізми фінансової безпеки підприємств. Інтеграція екологічних стандартів у господарську діяльність підприємств стає стратегічним чинником їхнього розвитку, яка дає змогу бізнесу не лише відповідати вимогам законодавства та міжнародних норм, а й формувати нові конкурентні переваги. Підприємства, які впроваджують енергоощадні технології, мінімізують викиди шкідливих речовин та застосовують принципи циркулярної економіки, стають привабливішими для партнерів і споживачів, які дедалі частіше орієнтуються на екологічно чисту продукцію. Окрім того, дотримання «зелених» стандартів сприяє зростанню довіри інвесторів. Сучасні фінансові ринки надають перевагу підприємствам, що демонструють прозорість у сфері екологічної та соціальної відповідальності. Такі компанії отримують кращі умови доступу до капіталу, оскільки їх діяльність вважається менш ризикованою з огляду на довгострокові перспективи.

Важливу роль відіграє можливість залучення зеленого фінансування та пільгового кредитування. Банки та міжнародні інституції пропонують спеціальні кредитні продукти для бізнесів, які інвестують у проєкти з відновлюваної енергетики, енергоефективності чи зменшення вуглецевого сліду, що дає змогу підприємствам зменшити витрати на залучення позикового капіталу, отримати доступ до інвестиційних фондів і міжнародних програм підтримки.

Одночасно з цим бізнес стикається з низкою викликів:

- високими витратами на модернізацію виробництва, що вимагає значних початкових інвестицій та може знижувати прибутковість у короткостроковій перспективі;
- потребою у впровадженні інноваційних технологій, які потребують спеціальної підготовки персоналу та часто пов'язані з ризиками невизначеності ефективності;
- дотриманням суворих екологічних норм, що зумовлює необхідність постійного контролю, звітності та додаткових витрат на екологічну сертифікацію.

Повноцінний перехід до зеленої економіки можливий лише за умови забезпечення сталого розвитку всіх галузей економіки та широкого впровадження зелених технологій у виробництво й сферу споживання. Особливої уваги потребує екологізація базових галузей – видобувної, хімічної, енергетичної, машинобудівної та транспортної, адже саме вони формують основне навантаження на довкілля. Водночас важливим є розвиток високотехнологічних сфер, що створюють нові можливості для екологічно орієнтованої модернізації економіки. Сукупність цих процесів формує концепцію «зеленого зростання», яка є основною тенденцією зеленої економіки та передбачає зростання виробництва продукції, що базується на принципах переробки та мінімізації шкідливих викидів [2].

Отже, зелена економіка формує нову парадигму фінансової безпеки, де ключовими чинниками є здатність підприємства адаптуватися до екологічних стандартів, ефективно використовувати ресурси, управляти ризиками та забезпечувати довгострокову стійкість, створює нові можливості для розвитку та інвестування, але водночас посилює вимоги до стратегічного планування, управління ризиками та фінансової стійкості підприємств. Успішна інтеграція екологічних принципів у діяльність бізнес-структур визначає їхню конкурентоспроможність і здатність ефективно функціонувати в умовах глобальних змін.

Література:

1. Білоконь А.О. Особливості формування зеленої економіки України у міжнародному контексті. *Modern Econometrics: електронне наукове фахове видання з економічних наук*. 2022. № 36. С. 12-18.
2. Zhironkin S., Cehlár M. Green Economy and Sustainable Development: *The Outlook. Energies*. 2022. vol. 15. 1167. DOI: <https://www.mdpi.com/1996-1073/15/3/1167> (дата звернення: 10.09.2025)